

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 9/1977-78 med anledning av ltm Erik Sundbergs m.fl.hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om utredning av särskilda frågor angående kompetensvärde av examina från Sverige jämte eventuellt därav föranledda åtgärder.

Landstinget har inbegärt kulturutskottets utlåtande över ovannämnda hemställningsmotion. Med anledning härav får utskottet, som i ärendet hört kanslichefen Gunnar Jansson, skolinspektören Börje Lång, distriktsinspektören Bo Berg och huvudmotionären, ltm Erik Sundberg, värdsamt anföra följande.

Kulturutskottet har vid ärendets behandling konstaterat, att frågan om sammordisk examensgiltighet är föremål för utredning inom Nordiska rådet. Bl.a. har medlemsförslag om gemensam nordisk arbetsmarknad för lärare och medlemsförslag om yrkesutbildning för ungdom m.fl. grupper sänts på remiss till berörda instanser. Vissa konkreta resultat har redan uppnåtts såsom tentamensgiltighet i Norden inom humanistiska, naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga studieområden. Utredningen går även i riktning mot allmänordisk examensgiltighet på flera områden. Veterinärutbildningen, sjukvårdsutbildningen och viss teknisk utbildning har redan jämställts i de nordiska länderna. Mycket återstår dock att göra, särskilt på gymnasialstadiet och åländska representanter i olika nordiska samarbetsorgan bör utnyttja alla möjligheter att föra denna för Åland synnerligen viktiga fråga framåt.

Utskottet har vidare konstaterat, att ett vidsträckt dispensförfarande kan tillämpas inom landskapet Åland med stöd av 39 § landskapslagen den 10 maj 1973 om landskapet Ålands centrala ämbetsverk, som stadgar, att från i 32-38 §§ stadgade kompetensfordringar kan landskapsstyrelsen på särskilda skäl bevilja undantag. Härmed avses tjänster inom kansliavdelningen, finansavdelningen, social- och hälsovårdsavdelningen, utbildningsavdelningen, näringsavdelningen, trafikavdelningen och beträffande vissa särskilda tjänster.

Ett motsvarande stadgande i fråga om lärartjänster ingår i 117 § grundskolförordningen.

Dispensförfarandet medför dock att man måste bedöma ansökningar och meriter från fall till fall och härvid vore det till nytta om man hade tillgång till färdiga jämförelser över examina i Sverige

-2-

och i Finland. Dylika jämförelser där man i stort tagit fasta på olika examinas innehåll och inriktning borde enligt utskottets mening uppgöras utgående från kompetensfordringarna för de tjänster som finns upptagna i landskapslagen om landskapet Ålands centrala ämbetsverk. Därefter bör landskapsstyrelsen företa en översyn av kompetensfordringarna för olika tjänster enligt nämnda lag. I mån av möjlighet kunde även kompetensvärdet av lärar-, merkantila- och tekniska examina från utbildning i Sverige utredas.

I detta sammanhang är det även nödvändigt att utreda vilken kompletteringsutbildning som eventuellt behövs för att olika examina skall bli jämförbara.

Till utskottets betänkande fogade viceordföranden Olof M. Jansson en reservation.

Med hänvisning till det anförda får kulturutskottet värdsamt föreslå
att Landstinget måtte hemställa hos landskapsstyrelsen om utredning av särskilda frågor angående kompetensvärdet av examina från Sverige samt om vidtagande av sådana åtgärder som utredningen kan ge anledning till.

Mariehamn den 4 april 1978.

På kulturutskottets vägnar:

Ragna Sanders
ordförande

Bjarne Pettersson
ordförande.

Närvarande i utskottet: ordföranden Sanders, viceordföranden Olof M. Jansson och ledamöterna Fagerholm, Öberg (delvis) samt ersättaren Ny-
lund (delvis).

Enär undertecknad inte kan omfatta senare delen av motiveringen och klämman i kulturutskottets betänkande nr 9/1977-78 i anledning av hemställningsmotion nr 64/1977-78 anföres följande reservation:

Motiveringen 5 stycket forts. och förslagets kläm utbytes mot följande:

Sökande som avlagt slutexamen vid läroinrättning i Sverige kunde jämföras med dem som avlagt liknande examen i riket eller landskapet, så att dispensförfarande skulle bli överflödigt för de förstnämnda. Nugällande detaljerade kompetensbestämmelser i landskapslagen om landskapet Ålands centrala ämbetsverk (ÅFS 25/73 3 kap) kunde förenklas i enlighet med motsvarande nyare stadganden i landskapet och riket, t.ex.: för tjänsten lämplig slutexamen vid angiven utbildningsanstalt och förtrogenhet med uppgifter från vederbörande förvaltningsområde. Till kapitlet skulle fogas ett stadgande att de i lagen nämnda läroinrättningarna avser sådana i landskapet, riket eller Sverige. Alltså att svensk slutexamen skulle ge behörighet att inneha tjänst vid landskapets olika institutioner. I de fall att erforderliga kunskaper i någon detalj inte går att inhämta i samband med studier i Sverige, kunde regler utformas om behövlig tilläggsutbildning t.ex. vid sommaruniversitetet.

Enligt vad som erfares kan det bli svårt att utarbeta tabeller med jämförande utvärdering av finländska och svenska examina. Sådana tabeller bleve obehövlige om stadganden enligt ovan skulle införas i ämbetsverkslagen. Därtill finns anledning att beakta dels den snabba utveckling som är på gång, vilken snart gör detaljerade bestämmelser otidsenliga, och dels även den utveckling mot förenklad betygsättning som sannolikt är på kommande i de nordiska länderna.

Med hänvisning till det anförda föreslås vördsamt:

Att landstinget måtte hemställa om att landskapsstyrelsen efter nödig utredning avläter förslag till ändring av ämbetsverkslagen att i den direkt skulle stadgas att i Sverige avlagda examina skulle meritera till landskaps-tjänst.

Samtidigt skulle avlåtats förslag att nugällande beskrivningar av kompetensfordringar i sagda lag skulle moderniseras och förenklas.

Mariehamn 1978-04-18

Olof M. Jansson